

D • N
21/11 1954

Hr Undén i Norge

I sitt på denna sida refererade anförande inför norsk publik har utrikesministern tydligen försökt att undvika sådana spekulationer — eljest förekommande i hans anföranden — som kunde vara ägnade att särskilt irritera värdfolket. Han antyder inte att Atlantpakten är farlig för freden, han framhåller inte tanken på någon svensk förmedlingsmission, han förevisar inte det beryktade infallet att vår hållning skulle verka uppfostrande på ryssarna. Tomheten i hans argumentation blir emellertid än mera slående då de konstiga reflexionerna rensats bort. Och det lovvärda syftet att vara harmlös vinnas trots allt inte; hr Undén kan inte undgå att ge de stater som tillhör Västerås försvarsgemenskap, dvs. praktiskt taget alla Europas och Amerikas demokratier, erinringar som även i sin indirekta form måste verka mästande och förolämpande. Låt oss gå igenom punkterna i talet; något sammanhang mellan dem finns i regel inte, och därför är denna form av analys berättigad.

1) "Den allmänna opinionen i Sverige" är för alliansfriheten. Detta påpekande kan i och för sig inte vara ett hållbart argument; varje människa måste ta ståndpunkt för sig, inte bara säga att han håller med de andra. Men värre är att argumentet från en annan synpunkt är grundfalskt. Hr Undén i spetsen för samtliga partiledningar har under fem år förkunnat isolationismen; ändå har enligt opinionsundersökningar mellan en fjärdedel och hälften av de svenska demokrater som har någon åsikt i frågan stått kritiska mot denna politik. Tror någon att det för de politiska partierna skulle innebära någon svårighet att få opinionen med sig för en annan politik? Naturligtvis inte. I hr Undéns resonemang återkommer det gamla, man kunde hoppas föräldrade, skämtet: som stöd för och orsak till sin politik pekar man på en opinion — visst int. en allmän opinion — som de politiska

propagandaapparaterna lyckats mobilisera.

2) Hr Undén djärvt påstår att den militära sakkunskapen står på hans linje. Han kan tryggt spela ut det kortet, ty han vet att militärerna — med all rätt — håller sig borta från den rena utrikespolitiken, i varje fall om de inte anser sig kunna instämma med regeringen. Att den svenske överbefälhavaren nyss avgivit ett betänkande där de med vår isolering förenade riskerna på punkt efter punkt är klart, om också indirekt, angivna nämner hr Undén naturligtvis inte. Han skulle inte ha kunnat läsa upp de delar av detta betänkande som de senaste dagarna här citerats; då hade hela hans resonemang spruckit. Ty stunden, fördöljandet är som vanligt isolationismens äss.

3) Med en vändning som kan befaras vara en ansats till kvickhet säger hr Undén att de strategiska sanningarna har lika kort livslängd som de naturvetenskapliga. Ja, denna sats gäller i så fall hr Undéns strategi likaväl som motståndarnas; den saknar alltså varje bevisvärde. Men tror verkligen någon att satsen att Sverige inte kan avvärja ett stormaktsanfall utan hjälp utifrån är en "strategisk sanning" av detta slag? Med vitsen om "strategisk sanning" kommer utrikesministern från själva kärnpunkten — så tanklös är han eller så djupt föraktar han sina åhörare.

4) Den svenska opinionen satsar på freden; den vill ha

fred och tror inte ett krig vara ofrånkomligt. Antingen är denna sats meningslös som försvar för vår alliansfrihet eller också vill hr Undén antyda att andra stater, andra meningsriktningar — såsom norrmän, danskar, engelsmän, amerikaner, fransmän, holländare, belgier — "satsar på kriget". Så kan hr Undén väl inte mena eller åtminstone inte vilja säga — han orkar inte utföra en tankegång, utan faller tillbaka i sin gamla trivsamma lämnstol, plattityden överdragen med välvillig fraseologi.

5) Vissa satsar är det nog att citera: "Neutraliteten passar oss bättre och motsvarar mera våra innersta önskingar" (märk stilblomman "innersta").

6) I fredstid är det bättre för oss "att stå fritt", förklarar utrikesministern, än att "genom anslutning till en allians indirekt ge till känna att vi betraktar vissa stater i vår närhet som latenta och permanenta fiender". Innebär detta att vi skall "stå fritt" i fredstid, men inte kan väntas göra det i krigstid; i så fall är inte en förberedelse av samarbetet, om krig skulle komma, nödvändig i fredstid? Anser hr Undén inte att östblocket är den enda tänkbara angräparen och är rädd för att vidgå det, eller utgår han från att någon fara från öster inte hotar? Är oklarheten till för att dölja tankarna, eller finns inga tankar att dölja?

De sista punkterna i talet är det överflödigt att diskutera. De fulländar blott intrycket av föredraget i övrigt. Det skall villigt erkännas att vår politik är besvärlig att försvara, särskilt om man inte vågar tillgripa det i varje fall reella finska argumentet. Men att försvara denna politik så talanglöst är ändå ett slags prestation av en utrikesminister.